

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
Stadhuis Rotterdam
Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam

Rotterdam, 11 februari 2025

Schriftelijke vragen ter schriftelijke beantwoording

Betreft: Verduidelijkende en aanvullende vragen subsidiefraude

Geacht college,

Op 23 januari is in de commissie BOFV een uitgebreid debat gevoerd over de subsidiefraude door organisaties die onder andere op het gebied van deradicalisering actief waren. In dit debat is, na een breed gedragen verzoek vanuit de commissie, door de burgemeester toegezegd een extern onderzoek te laten uitvoeren naar de achtergronden van deze fraude, betrokken organisaties en personen en de rol van de gemeente daarin. Vandaag (11 februari) ontving de raad een brief van de burgemeester waarin, naast de stand van zaken met betrekking tot toezeggingen die in het debat zijn gedaan, ook een voorstel wordt gedaan voor wat betreft de onderzoeksvragen. In de commissievergadering van 6 maart aanstaande wordt hierover verder gesproken.

Een aantal belangrijke vragen blijft vooralsnog echter onbeantwoord. Om het commissiedebat op 6 maart goed en volledig geïnformeerd te kunnen voeren, heb ik een aantal aanvullende en verduidelijkende vragen over hetgeen gewisseld is tijdens het commissiedebat. Daarnaast heb ik een aantal nieuwe vragen naar aanleiding van de publicatie van NRC Handelsblad over het besluit van toenmalig burgemeester Aboutaleb om subsidies aan Attanmia door te zetten ondanks de fraudeverdenking en de informatievoorziening hierover aan de raad.

Ik verzoek u onderstaande vragen over deze kwesties daarom vóór 6 maart te beantwoorden.

In het commissiedebat ging de burgemeester in op de persoonlijke lening die een hoge ambtenaar van de Directie Veiligheid had verstrekt aan één van de drie frauduleuze kaasondernemers. Hierover zei ze dat de betreffende ambtenaar de lening verstrekt had aan een persoon die hij (na zijn indiensttreding van de gemeente in 2015) zakelijk niet tegenkwam, aangezien deze persoon niet betrokken was bij de stichtingen (in casu Attanmia) die de ambtenaar subsidieerde. Dit zou de verklaring zijn voor het feit dat de ambtenaar bij de gemeente geen melding had gedaan van deze lening tot het moment dat hij opgeroepen werd voor een getuigenverhoor in de fraudezaak.

Dit gaat echter voorbij aan twee zaken. In de eerste plaats bestond er voorafgaand aan het verstrekken van de lening al een subsidierelatie tussen de ambtenaar en de persoon in kwestie, namelijk door het subsidiëren van de stichting Noord Plus vanuit zijn hoedanigheid als bestuurder van de toenmalige deelgemeente Noord. Daarnaast

gaf Rob van Eijbergen, expert op het gebied van integriteit van organisaties, in het NRC van 11 januari¹ het volgende aan: *“Als je als ambtenaar een lening verstrekt die gekoppeld is aan een kaasfabriek en daarna met diezelfde kaasondernemers te maken krijgt in een subsidierelatie, moet je dat op zijn minst melden bij de gemeente. Zodat anderen kunnen meekijken naar die subsidie. Anders wek je de schijn van belangenverstrengeling.”* Ergo: ook wanneer je met betrokkenen (het hoeft dus niet om één en dezelfde persoon te gaan) bij de kaasfabriek te maken krijgt in een subsidierelatie NA het verstrekken van een persoonlijke lening, moet dat gemeld worden omdat anders de schijn van belangenverstrengeling wordt gewekt. De situatie die Van Eijbergen schetst, is dus één op één van toepassing op het handelen van de ambtenaar.

1. Wat is uw reactie op het feit dat er wel degelijk al een subsidierelatie bestond tussen de betreffende ambtenaar en de persoon aan wie hij de persoonlijke lening verstrekte, namelijk middels het subsidiëren van diens stichting Noord Plus door de ambtenaar in zijn tijd als deelgemeentebestuurder in Noord?
2. Erkent u dat er in de praktijk dus geen sprake van was dat de twee elkaar zakelijk niet tegenkwamen en dat de lening dus wel degelijk werd verstrekt aan een persoon waarmee een subsidierelatie (namelijk vanuit de deelgemeente Noord) bestond? Zo nee, waarom niet?
3. Wat is uw reactie op het oordeel van integriteitsdeskundige Van Eijbergen die in NRC expliciet aangeeft dat óók onder de door u geschetste omstandigheden de ambtenaar de lening bij de gemeente had moeten melden om de schijn van belangenverstrengeling te voorkomen?
4. Vindt u, al dan niet met terugwerkende kracht, dat de ambtenaar dit direct had moeten melden en hiermee niet jaren had moeten wachten tot hij werd opgeroepen voor verhoor? Zo ja, welke consequenties verbindt u aan het onwenselijke handelen van de ambtenaar? Zo nee, op grond waarvan deelt u de analyse van Van Eijbergen niet?
5. Vindt u dat in een identieke situatie een ambtenaar dit in de toekomst wél direct zou moeten melden? Zo ja, erkent u daarmee dat de handelswijze van de betreffende ambtenaar (al dan niet achteraf) niet wenselijk is geweest? Zo nee, waarom trekt u kennelijk geen lering uit deze casus?

Ook is het zowel in het NRC-artikel van 11 januari, het commissiedebat van 23 januari als in antwoord op schriftelijke vragen van Leefbaar Rotterdam gegaan over de mededeling van de toenmalige burgemeester in de raadsvergadering van 6 september 2018 dat de betreffende ambtenaar “met het lopende onderzoek” (het fraudeonderzoek) “helemaal niets te maken” had. Toen de burgemeester kort na deze raadsvergadering de informatie bereikte dat de ambtenaar was opgeroepen voor een getuigenverhoor over deze zaak, is dat desondanks nooit rechtgezet richting de raad. In het commissiedebat van 23 januari gaf de huidige burgemeester aan dat dit niet is gebeurd omdat de woorden van de toenmalige burgemeester op 6 september 2018 op dát moment klopten en omdat gehoord worden (als getuige) iets anders is dan verhoord worden in een onderzoek.

¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2025/01/11/hoe-in-marokko-een-kaasfabriek-werd-opgezet-met-nederlandse-subsidies-voor-deradicalisering-het-lijkt-een-grote-misleiding-a4879255>

6. Deelt u de conclusie dat iemand die als getuige wordt gehoord in een onderzoek wel degelijk bij dat **onderzoek** (wat dus niet hoeft te betekenen dat iemand ook daadwerkelijk bij de **zaak**) 'betrokken' is? Zo nee, waarom niet? Zo ja, deelt u de conclusie dat het feitelijk onjuist was om te stellen dat de ambtenaar "helemaal niets te maken" had "met het lopende onderzoek" zoals op 6 september 2018 beweerd werd?
7. Vindt u alles afwegend dat de raad, al dan niet vertrouwelijk, na het raadsdebat van 6 september 2018 op de hoogte gebracht had moeten worden van het feit dat de ambtenaar was opgeroepen voor een getuigenverhoor toen dit bekend was? Zo nee, waarom vindt u dit met de kennis van nu, en het feit dat een groot deel van de raad zich hierdoor op het verkeerde been gezet voelt, nog altijd niet?

Uit een NRC-artikel van 11 februari² blijkt daarnaast dat de richting de raad geschetste gang van zaken rond het laten doorlopen van subsidies aan Attanmia, ondanks de verdenking van fraude, niet klopt. In zowel de brief van 15 januari als in antwoorden van 22 januari op schriftelijke vragen van Leefbaar Rotterdam, liet de burgemeester weten dat *"in afstemming met het Openbaar Ministerie is besloten de subsidies door te laten lopen. Dit om te voorkomen dat de gemeente het strafrechtelijk onderzoek onbedoeld zou verstoren."* Uit een mailwisseling tussen de toenmalige directeur Veiligheid van de gemeente Rotterdam en de toenmalige Rotterdamse hoofdofficier van justitie, die in handen is van NRC, blijkt echter dat het OM het laten doorlopen van de subsidies helemaal niet noodzakelijk vond met het oog op het onderzoek en zelfs meedacht over een tekst over het beëindigen van de subsidies. In haar brief van 11 februari erkent de burgemeester dat zij in eerdere antwoorden over deze kwestie niet volledig genoeg is geweest. Het op verzoek van en in overleg met het OM laten doorlopen van de subsidies om het onderzoek niet te verstoren, betreft een besluit uit juli 2017. De mailwisseling tussen het OM en de gemeente uit 2018 waarover het NRC schrijft heeft, anders dat in de brief van 15 januari en de schriftelijke antwoorden van 22 januari werd gesuggereerd, dus geen betrekking op het laten doorlopen van de subsidies op verzoek van het OM. De vraag waarom de toenmalige burgemeester in 2018 dan wél besloot om de subsidies te laten doorlopen, blijft onbeantwoord.

8. Bedoelt u met uw opmerking dat u niet volledig genoeg bent geweest dat het laten doorlopen van de subsidie in overleg met, en op verzoek van, het OM in juli 2017 plaatsvond en dat dit verder geen betrekking had op latere contacten over deze subsidies?
9. Wat heeft het OM in 2017 specifiek verzocht? Heeft de gemeente dit verzoek destijds van A tot Z gehonoreerd of is hier (in overleg) deels van afgeweken? Indien dat het geval is, in welke mate en op welke manier?
10. Hebben er tussen juli 2017 en het besluit van de toenmalige burgemeester in maart 2018 om de subsidies door te laten lopen nog contacten over die kwestie plaatsgevonden tussen het OM en de gemeente Rotterdam? Zo ja, op welke momenten en in hoeverre is het daarbij gegaan over het al dan niet stopzetten van de subsidies?

² <https://www.nrc.nl/nieuws/2025/02/11/aboutaleb-besloot-zelf-subsidie-verdachte-stichting-te-laten-doorlopen-onthullen-interne-mails-a4882727>

11. Waarom is in maart 2018 besloten om de subsidies, ondanks de toen bekende fraudeverdenking, door te laten lopen terwijl het OM dit niet nodig achtte en zelfs een voorbeeldtekst voor het stopzetten van de subsidies verstrekke? Welke inhoudelijke afwegingen lagen ten grondslag aan het desondanks laten doorlopen van de subsidies?
12. Wat was de reactie van het OM op dit besluit? En heeft dit na het besluit nog tot nadere contacten tussen het OM en de gemeente geleid? Zo ja, wat was de strekking daarvan?

Met vriendelijke groet,

Simon Ceulemans